

Asia: VN/7918/2023

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi Kilpailu- ja kuluttajavirastosta annetun lain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

FSR-asetusta täydentävät kansalliset säädökset (sisämarkkinoita vääristävät ulkomaiset tuet)

Pyydettyinä lausuntona Suomen Asianajajaliitto (jäljempänä "Asianajajaliitto") esittää seuraavaa.

Johdanto

Asianajajaliitto kiittää työ- ja elinkeinoministeriötä ("TEM") mahdollisuudesta antaa lausuntonsa luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi Kilpailu- ja kuluttajavirastosta annetun lain muuttamisesta, jolla Suomessa annettaisiin FSR-asetusta täydentävää kansallista sääntelyä (VN/7918/2023, "Esitys"). Esitys perustuu sisämarkkinoita vääristävistä ulkomaisista tuista annetun asetuksen (EU) 2022/2560 ("FSR-asetus") viranomaisten velvollisuuksien selventämiseksi ja toimivaltaisen kansallisen viranomaisen nimeämiseksi.

Esitys antaisi Kuluttaja- ja kilpailuvirastolle ("KKV") sekä toimivaltuuden että velvollisuuden tehdä FSR-asetuksen mukaisia tarkastuksia Euroopan komission pyynnöstä FSR-asetuksen toimeenpanoon liittyen ja velvollisuuden avustaa komissiota sen Suomessa tehtävissä tarkastuksissa. Lisäksi KKV toimisi kansallisena yhteysviranomaisena tilanteissa, joissa komissiolla ei olisi tiedossa mille kansalliselle viranomaiselle tai hankintayksikölle komission tietopyyntö tulisi Suomessa osoittaa. KKV saisi myös oikeuden saada FSR-asetuksen mukaista tietoa toisilta kansallisilta viranomaisilta ja hankintayksiköiltä salassapitosäännösten estämättä ja lähettämään sitä komissiolle.

Asianajajaliitto pitää tärkeänä, että vaikka Esitys perustuu lähtökohtaisesti suoraan sovellettavaan Unionin oikeuteen, tulee toimeenpanevien kansallisten säännösten taata asianmukaisella tavalla oikeussuoja.

Asianajajaliitto kiinnittää huomiota siihen, ettei Esityksessä ole säädetty valitusoikeutta tarkastuksen kohteille tai niille, joita KKV:n tietojenvaihto koskee. Kyseinen puute vaarantaa näiden toimenpiteiden kohteiden oikeussuojan.

FSR-asetuksen 14 artiklan 3(d) kohdassa vahvistetaan oikeus saattaa komission päätös unionin tuomioistuimen käsiteltäväksi SEUT 263 artiklan mukaisesti. Esityksessä vastaavaa oikeutta ei ole kansallisen viranomaisen puolesta toimeenpantujen toimien osalta.

Asianajajaliiton näkemyksen mukaan myös kansallisten viranomaisten, kuten KKV:n, toiminta tulee voida asettaa tuomioistuimen arvioitavaksi tarvittaessa, vaikka itse päätös tutkinnan aloittamisesta olisi komission.

Kansalliset viranomaiset, kuten KKV, harjoittavat viranomaisina harkintavaltaa tarkastusta suorittaessaan sekä kohdatessaan asianajosalaisuuden piiriin kuuluvaa materiaalia.

Asianajosalaisuuden laajuuden suhteen saattaa syntyä yrityksen ja KKV:n välillä erimielisyyttä. On tärkeää, että hallintoriita asianajosalaisuuden rajanvedon suhteen voidaan käsitellä tehokkaalla tavalla asianajosalaisuutta rikkomatta. Tällä hetkellä Esityksestä ei käy ilmi, mikä on yrityksen tehokas valitustie tällaisessa tapauksessa. Esitys ei siten Asianajajaliiton näkemyksen mukaan täytä perustuslain 21 §:n ja 22 §:n vaatimuksia. Unionin oikeuden toimeenpano ei luonnollisestikaan saa heikentää kansallisen perusoikeussuojan tasoa.

Perustuslain 21 §:n mukaan jokaisella on oikeus saada asiansa käsitellyksi asianmukaisesti ja ilman aiheetonta viivytystä lain mukaan toimivaltaisessa tuomioistuimessa tai muussa viranomaisessa sekä oikeus saada oikeuksiaan ja velvollisuuksiaan koskeva päätös tuomioistuimen tai muun riippumattoman lainkäyttöelimen käsiteltäväksi. Perustuslain 22 §:n mukaan julkisen vallan on turvattava perusoikeuksien ja ihmisoikeuksien toteutuminen.

Asianajajaliiton käsityksen mukaan tarkoituksenmukaisin valitustie olisi Helsingin hallinto-oikeuteen.

Helsingissä 5. päivänä kesäkuuta 2023

SUOMEN ASIANAJAJALIITTO

Niko Jakobsson

Suomen Asianajajaliiton pääsihteeri

LAATI

Asianajaja Ilkka Aalto-Setälä, Asianajotoimisto Borenus Oy, Helsinki

Suomen Asianajajaliiton lausunnot valmistellaan oikeudellisissa asiantuntijaryhmissä, joiden toiminnassa on mukana noin 120 asianajajaa. Tämä lausunto on valmisteltu kilpailuoikeuden asiantuntijaryhmässä.

Enne Heidi
Suomen Asianajajaliitto